

Deze foto heeft alles. De goal. Het kampioenschap. Kijk die koppies op de achtergrond die naar complete ontlasting toegaan. #Feyenoord

Eduard C @EDCo6

Coolsingel al bomvol. #huldiging #FEYENOORD

Henrik-Willem Hofs @HWHofs

3

Feyenoord kampioen, en wat daarbij kwam kijken ...

Menno van Duin, Jana Domrose

3.1 Inleiding

Na achttien jaar werd Feyenoord op 14 mei 2017 weer landskampioen; een gebeurtenis die traditiegetrouw wordt gevierd met een grote huldigingsceremonie op de Coolsingel. De ervaring leert echter, ‘Feyenoord’ en ‘feest vieren’ zijn niet de gemakkelijkste combinatie. Toen Feyenoord in 1999 landskampioen werd, liep de huldiging volledig uit de hand en vonden op de Coolsingel massale rellen plaats.¹ Ook zes jaar eerder, bij de kampioenshuldiging in 1993, braken in het centrum van Rotterdam ongeregeldheden uit. Een kleine groep vandalen gooide ruiten in van winkels en kantoren en bekogelde de politie.² Hoe zou het deze keer gaan?

De eindfase van de strijd om het landskampioenschap van 2017 kende twee gezichten. Al op 7 mei maakte Feyenoord kans om landskampioen te worden, toen het de voorlaatste competitiewedstrijd moest spelen tegen stadsgenoot Excelsior. Feyenoord verloor echter die wedstrijd (3–0), waarna het in de binnenstad misging en enkele honderden supporters op de Coolsingel hun teleurstelling uitten met vandalisme, rellen en geweld tegen de politie. Er werden zo’n honderd relschoppers aangehouden. Een week later, op 14 mei, won Feyenoord de laatste competitiewedstrijd van Heracles Almelo (3–1) en werd in eigen huis alsnog

1 NRC, 5 mei 2017. Nieuws: Hoe het feest op de Coolsingel in 1999 ontspoorde. Op 5 november 2018 ontleend aan <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/05/05/feyenoord-landskampioen-1999-a1557378>.

2 NRC, 1 juni 1993. Nieuws: Honderdduizend fans huldigen Feyenoord. Op 5 november 2018 ontleend aan <https://www.nrc.nl/nieuws/1993/06/01/honderdduizend-fans-huldigen-feyenoord-7184662-a547609>.

het landskampioenschap bedongen. Na afloop heerste er in de stad een feestelijke sfeer en ook de huldiging op 15 mei werd een groot feest zonder noemenswaardige incidenten. Politie en hulpverleners kregen van de Feyenoord-aanhanger lof toebedeeld voor hun inzet voor een veilig en ordelijk verloop. Zo kon het dus ook. Maar hoe is dit verschil in atmosfeer te verklaren?

In dit hoofdstuk staan wij stil bij de vraag hoe het kon dat het eerst op 7 mei behoorlijk misging en vervolgens, een week later, de kampioenswedstrijd en ook de huldiging van Feyenoord zo succesvol verliepen. Historisch gezien kon dat immers niet goed gaan; het gebeurde toch. Door politie, gemeente en anderen werd in het weekend van 14 en 15 mei een prestatie neergezet die ongekend was. Hierover is gesproken met de gemeentelijke projectleider van de Feyenoord-huldiging, de Operationeel Leider van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond, die tijdens de twee kampioenswedstrijden leiding gaf aan het regionaal operationeel team (ROT), en het hoofd Ordehandhaving van de Staf Grootschalig en Bijzonder Optreden (SGBO) van de politie. Daarnaast is gebruikgemaakt van draaiboeken, mediaberichten, waaronder ook een mooi en uitvoerig artikel in *NRC Handelsblad*,³ en een presentatie van politiemensen.

3.2 Feitenrelaas

Eind 2016 zijn er de eerste aanwijzingen dat Feyenoord kans maakt op het landskampioenschap. Halverwege februari 2017 staat Feyenoord nog steeds met vijf punten voorsprong op Ajax bovenaan de ranglijst. In de daaropvolgende weken wordt echter duidelijk dat de beslissing in de Eredivisie pas tijdens de laatste wedstrijden zal vallen. Bij de supporters loopt de spanning op. Ook de gemeente Rotterdam, de politie en de veiligheidsregio staan op scherp. Voor een mogelijk kampioenschap en huldiging zullen nieuwe draaiboeken en veiligheidsplannen moeten worden gemaakt. De documenten van het laatste kampioenschap in 1999 zijn niet meer up-to-date; in 18 jaar tijd is er het nodige

3 'Het kampioenschap en de veiligheid', *NRC Handelsblad*, 16 mei 2017, p. 6-9. Met toestemming van politie en gemeente heeft de journalist vanaf maart 2017 de gebeurtenissen op de voet gevolgd en meegelopen met de politie, vergaderingen bijgewoond e.d.

veranderd. Of de op te stellen draaiboeken ook daadwerkelijk zullen worden gebruikt, blijft vooralsnog afwachten, maar de voorbereidingen zijn in het voorjaar van 2017 in volle gang. Om situaties zoals die zich in 1993 en 1999 voordeden te voorkomen, kiest de Rotterdamse lokale driehoek er medio april 2017 voor om in een GRIP-2-structuur te gaan werken. Voor de laatste twee wedstrijddagen en de daaropvolgende mogelijke huldiging worden twee aparte ROT's samengesteld, die fysieke veiligheidsrisico's inventariseren en scenario's uitwerken.⁴ Ook worden vooraf al CoPI's gevormd met een vaste samenstelling.⁵ Een van de belangrijkste maatregelen is de inzet van zo'n duizend politieagenten per wedstrijddag (en later ook voor de huldiging).

Op 7 mei maakt Feyenoord met de wedstrijd tegen Excelsior kans het landskampioenschap te veroveren. Het duel tegen Excelsior is een uitwedstrijd in een relatief klein voetbalstadion. De wedstrijd wordt daarom op meerdere locaties in het centrum van Rotterdam en in De Kuip op grote schermen uitgezonden. Ruim twee uur voor de aftrap verzamelen zich voor De Kuip al duizenden Feyenoord-supporters om het spektakel samen te kunnen beleven. Ook het Stadhuisplein en de Coolsingel lopen vol en worden om ongeveer 13.00 uur door de politie afgesloten. Mensen die de wedstrijd nog willen zien, worden naar andere plekken (o.a. de Binnenrotte) verwezen. Om 14.30 uur vindt op Woudestein de aftrap van de wedstrijd plaats. Na een uur speeltijd staat Feyenoord met 2-0 achter en vertrekken de eerste supporters uit teleurstelling van het Stadhuisplein. Ook de stemming in De Kuip is in mineur. Een groot aantal supporters vertrekt. De Kuip en de Binnenrotte raken leeg. Op andere plekken in het centrum van de stad slaat

- 4 In de planningsstaf zaten de Operationeel Leider, een informatiemanager, een procesondersteuner, de Algemene Commandanten van de brandweer, politie, ambulancezorg, bevolkingszorg en scheepvaartzorg, alsook de hoofden van de sectie Milieubeheer en de sectie Communicatie, een calamiteitencoördinator en liaisons van de afdelingen Mobiliteit en Defensie. Er worden dertien scenario's uitgewerkt, waaronder verdrukking, een aanslag, weersomslag en uitvallende infrastructuur.
- 5 Daarmee wil de veiligheidsregio voorkomen dat de functionarissen in de uitvoering andere mensen zijn dan degenen die de plannen maken. Samenstelling CoPI: Leider CoPI, informatiemanager, Commandant van Dienst Geneeskundig, Hoofd van Dienst Brandweer, Officier van Dienst Politie, liaison van de gemeente Rotterdam, een communicatieadviseur, plotter, preventiepijket en Dienst Informatiemanagement van de politie. Zie ook Jastrzebski, 2017.

de stemming echter om. Op de Coolsingel, het Schouwburgplein, het Hofplein en het Stadhuisplein gooien zo'n tweehonderd teleurgestelde supporters met onder meer vuurwerk en straatstenen naar politieagenten. Rond 16.15 uur, wanneer de voetbalwedstrijd ten einde is, voert de Mobiele Eenheid (ME) enkele charges uit om een groep relschoppers uit elkaar te drijven. Omdat het effect daarvan maar beperkt is, worden waterkannonnen, bereden politie en politiehonden ingezet.⁶ Zo'n honderd relschoppers worden aangehouden.⁷ Ook bij De Kuip moet de ME uiteindelijk ingrijpen, omdat fans na ontvangst van hun team niet willen vertrekken. Drie uur na afloop van de wedstrijd lijkt de politie de situatie weer onder controle te hebben.

Op 8 mei zitten de veiligheidspartners om 08.30 uur bij elkaar om de gebeurtenissen van de voorgaande dag te evalueren. Duidelijk is dat voor de wedstrijd op zondag 14 mei, waarmee Feyenoord het landskampioenschap alsnog kan veiligstellen, de maatregelen zullen moeten worden aangescherpt. Besloten wordt tot een strenger alcoholbeleid en tot inzet van extra ME-pelotons in het centrum van de stad. Drank mag alleen in horecagelegenheden worden geconsumeerd, niet op de openbare weg in de binnenstad. De verwachting is dat met dit aangescherpte alcoholbeleid ook het risico afneemt dat de politie met bierflessen en blikken bekogeld wordt. Aan een aantal van de grootste raddraaiers wordt een gebiedsverbod opgelegd, om te voorkomen dat zij zich op straat zullen begeven. Tevens acht de gemeente het wenselijk dat ook buiten het evenemententerrein in het centrum een aantal evenementen plaatsvindt. Ze vraagt daarom aan particuliere organisaties live-uitzendingen te organiseren.

Voor aanvang van de wedstrijd op zondag 14 mei fouilleert de politie supporters al op Rotterdam Centraal op het bezit van alcohol. Er wordt zo'n tienduizend liter alcohol in beslag genomen.⁸ Vanaf een uur of twaalf loopt het Stadhuisplein langzaam vol en ook het

6 Politie, 7 mei 2017. Kleine groep relschoppers smet op goede verliezers in Rotterdam. Op 5 november 2018 ontleend aan <https://www.politie.nl/nieuws/2017/mei/7/07-kleine-groep-relschoppers-smet-op-goede-verliezers-in-rotterdam.html>.

7 In september 2017 worden de relschoppers veroordeeld tot taakstraffen van 60 tot 220 uur.

8 Politie, 15 mei 2017. Nieuws: Regeling rondom kampioenschap Feyenoord. Op 5 november 2018 ontleend aan <https://www.politie.nl/nieuws/2017/mei/15/07-regeling-rond-kampioenschap-feyenoord.html>.

Feyenoord-stadion vult zich met supporters. De stemming is goed te noemen. Om 14.30 uur rolt de bal en al binnen een kwartier scoort Kuijt voor Feyenoord twee doelpunten. Uiteindelijk wint de ploeg met 3-1 en is zij landskampioen. Na het fluitsignaal om 16.20 uur ‘ontploffen’ het centrum van de stad en De Kuip van feestvreugde. Achttien jaar wachten wordt eindelijk beloond. Het Hofplein wordt vanwege de massale toestroom van fans om 17.00 uur afgesloten voor het verkeer. ‘Druk maar feestelijk’, zo omschrijft burgemeester Aboutaleb de situatie in Rotterdam om 18.45 uur. Wel adviseert de politie supporters via Twitter om niet meer naar het centrum te komen.⁹ Tussen 22.00 en 24.00 uur stroomt de binnenstad leeg. De politie blijft op de been, maar er zijn weinig incidenten.

De volgende dag, maandag 15 mei, vindt de huldiging plaats. Daarvoor zijn opnieuw extra maatregelen genomen op het gebied van ‘crowd management’. In het centrum van de stad zijn toegangspoorten, hekken en (gedeeltelijk mobiele) roadblocks geplaatst. Om verdrukking te voorkomen en de mobiliteit van de hulpdiensten te waarborgen, heeft de gemeente het Stadhuisplein en de Coolsingel opgedeeld in acht grote vakken (Jastrzebski, 2017). Voor mindervaliden is een ruimte vóór het meest populaire vak op het Stadhuisplein gereserveerd. Verder zet de politie onder meer de voetbaleenheden in die normaal gesproken bij wedstrijden in De Kuip actief zijn. De stadionomroeper is ceremoniemeester. Ook worden op verzoek van de gemeente ongeveer zevenhonderd voetbalstewards uit het hele land ‘geleverd’ voor ondersteuning bij de ordehandhaving. Dit alles om een herkenbare situatie te creëren voor de supporters en hun gedrag in voorspelbare banen te kunnen leiden.

Die maandag staan al in de vroege ochtend de eerste Feyenoord-fans – waarvan een deel de nacht heeft doorgefeest – te wachten op het Stadhuisplein, waar de Rotterdamse club om 12.00 uur gehuldigd zal worden. Ruim een uur voordat de huldiging begint, is de binnenstad van Rotterdam al vol. De politie schat dat er zo’n 150.000 mensen op de been zijn. Via Twitter geeft de politie aan dat er in de acht supporters-

9 RTV Rijnmond, 14 mei 2017. Nieuws: Liveblog teruglezen: Feyenoord landskampioen. Op 5 november 2018 ontleend aan <http://www.rijnmond.nl/nieuws/154963/Liveblog-teruglezen-Feyenoord-landskampioen>.

vakken voor het stadhuis geen fans meer bij kunnen. Aanvullend op dit Twitterbericht wordt een NL-Alert bericht met dezelfde informatie verstuurd. Teleurgestelde fans proberen nog om over de hekken van de vakken te klimmen, maar worden tegengehouden door de beveiligers. Om 11.45 uur komt de spelersbus aan bij het stadhuis. De sfeer is feestelijk: het Stadhuisplein is bedekt onder een deken van witte en rode rook en supporters zwaaien met grote Feyenoord-vlaggen. Om 12.08 uur tonen hoofdtrainer Van Bronckhorst en aanvoerder Kuijt de kampioensschaal aan het publiek. Ze spreken de aanhang toe en zingen liederen. Na een halfuur zit de officiële huldiging erop en om 13.00 uur zijn de meeste supporters vertrokken.¹⁰ De huldiging is daarmee nagenoeg probleemloos verlopen: na achttien jaar wachten was het ‘een feest’.¹¹

3.3 Waarom ging het goed?

Wat maakte nu dat de kampioenswedstrijd op zondag 14 mei en de daaropvolgende huldiging op maandag zo succesvol verliepen? Na de schermutselingen en ongeremdheden van de week ervoor lijkt dit een voor de hand liggende vraag. Toen bevestigden zo’n tweehonderd ‘supporters’ het negatieve beeld dat al zo lang over de aanhang van enkele Nederlandse voetbalverenigingen bestaat. Hoe kan dan het verschil in beleving en sfeer worden verklaard? Hierna benoemen wij een aantal factoren, maar zullen deze gaandeweg ook weer relativeren.

Drank

Als er één reden te geven is voor de verschillen tussen 7 mei en 14 mei dan is het wel de factor drank. ‘Drank maakt meer kapot dan je lief is’. Alcohol verlaagt drempels en werkt daarmee (voor sommigen) agressie en geweld in de hand. Het is een feit dat er in de meeste gevallen

¹⁰ RTV Rijnmond, 15 mei 2017. Nieuws: Liveblog teruglezen: Huldiging Feyenoord. Op 5 november 2018 ontleend aan <http://www.rijnmond.nl/nieuws/154988/Liveblog-teruglezen-Huldiging-Feyenoord>.

¹¹ NRC, 15 mei 2017. Nieuws: Huldiging voorbij, Coolsingel stroomt leeg. Op 5 november 2018 ontleend aan https://www.nrc.nl/nieuws/2017/05/15/live-coolsingel-staat-twee-uur-voor-huldiging-al-vol-a1558659?utm_source=NRC&utm_medium=related&utm_campaign=related2.

van grootschalig uitgaansgeweld, waarin zonder een duidelijke aanleiding rellen en ongeregelde uitbreken, (veel) drank in het spel is, al dan niet in combinatie met pillen. Bij de ongeregelde heden op 7 mei waren het vooral dronken jongeren, maar zeker ook 'oudere jongeren' die overlast veroorzaakten, vernielingen aanrichtten en zich tegen de politie keerden. Er was vooraf ook weinig geregeld ten aanzien van de verkoop van alcoholische drank. Supermarkten en slijters deden goede zaken met de verkoop van bier, maar ook sterke drank werd goed verkocht. Al vroeg in de middag kwamen vanuit de regio en van verder 'supporters' met grote hoeveelheden drank naar het Stadhuisplein en andere knooppunten in het centrum.

Het is logisch dat een week later een veel stringenter drankbeleid gold. Dat resulteerde bijvoorbeeld in een strikt alcoholverbod in de binnenstad. Winkels in het centrumgebied mochten geen alcoholische drank verkopen. Op allerlei plaatsen, waaronder het Centraal Station, werden grote hoeveelheden alcoholische drank in beslag genomen. Een belangrijke reden om de huldiging op maandagmorgen te laten plaatsvinden, was eveneens drankgerelateerd: om elf uur 's ochtends zijn nog niet veel mensen aan de drank.

Kuijt

Een tweede niet onbelangrijke factor is de rol van Feyenoordheld Dirk Kuijt. Tegen Excelsior stond hij niet in de basis en dat was merkbaar op het veld. Toen hij later alsnog inviel, was het kwaad al geschied. Feyenoord speelde een lamlendige wedstrijd en verloor kansloos van stadsgenoot Excelsior, dat die dag op alle fronten de beste was. Vooraf leek de wedstrijd juist al zo'n beetje gewonnen. Voor Excelsior stond er niets meer op het spel; eredivisiebehoud was al gerealiseerd en waarom zou de voormalig satellietclub van Feyenoord dan nog een bedreiging voor het zo gretige Feyenoord vormen? Hoewel Excelsior thuis speelde, was het leeuwendeel van de supporters Feyenoord-aanhanger. Vele Excelsior-supporters hadden voor veel geld hun kaartje verkocht. Achteraf was de kritiek op Feyenoord en trainer Van Bronckhorst stevig, maar gelukkig was er nog een laatste kans en dan voor veel meer eigen publiek in De Kuip.

Al na enkele minuten opende Kuijt de score met een mooi doelpunt en zette hij daarmee De Kuip op zijn kop. Diezelfde wedstrijd wist hij nog twee keer het doel te treffen en daarmee werd hij de absolute held

van Feyenoord. Kuijt maakte niet alleen het verschil in de wedstrijden, maar beïnvloedde zo ook de sfeer in de stad. De (onder)titel van de mooie reconstructie in *NRC Handelsblad* van de aanloop naar het uiteindelijke kampioenschap is veelzeggend: ‘De snelle goal van Kuijt deed ook gezichten bij *de politie* ontspannen’. Een week eerder droop het chagrijn eraf (‘het zal toch niet weer gebeuren dat ...’). Op 14 mei was dat in één keer allemaal verdwenen; de stad ‘ontplofte’ in positieve zin. Na zo enorm lang wachten was Feyenoord eindelijk weer eens een keer landskampioen. Eind-goed-al-goed was het overheersende gevoel. Dat vertaalde zich ongetwijfeld in het gedrag van de supporters en al die anderen die naar Rotterdam waren gekomen.

Toeval?

Het is natuurlijk aantrekkelijk om verklaringen voor de verschillen toe te schrijven aan Kuijt en een stringenter drankbeleid. Het had immers ook zomaar fout kunnen gaan en dus zou er ook sprake kunnen zijn van toeval. In 1991 analyseerde het COT (en een van de auteurs van dit hoofdstuk) de Europacupfinale in Rotterdam tussen Manchester United en Barcelona (Cachet et al., 1991). Het COT concludeerde dat bij de lessen van de finale van 15 mei 1991 – naast Nederlandse en Rotterdamse successen en de dominante rol van Manchester United destijds (die beide uitgebreid in dat artikel beschreven worden) – ‘ook de betekenis van het toeval in beschouwing diende te worden meegenomen’. Dat leverde een grappige, maar tegelijk ook wel pijnlijke column in *NRC Handelsblad* op. Onder de kop ‘Toeval’ schreef Max Pam:¹²

‘Het was toeval. Het was toeval dat er niet gevochten werd. Het was toeval dat de veldslag van Rotterdam uitbleef. Het was toeval dat de supporters weer naar huis gingen zonder dat er één een blauwoog werd geslagen. (...) Het was de schuld van het toeval. Of hoe zeg je dat? De oorzaak was het toeval. De bestuurskundigen spreken van een “lucky event”.’

12 ‘Toeval’, *NRC Handelsblad*, 14 juni 1991. Op 5 november 2018 ontleend aan <https://www.nrc.nl/nieuws/1991/06/14/toeval-6970623-a1081777>.

Op humoristische wijze fileerde Pam het door het COT genoemde aspect van het toeval. Hoewel Pam in zijn column nogal overdreef, aangezien in het omvattende artikel het aspect van toeval slechts een enkele keer werd genoemd en daarnaast een groot aantal plausibele redenen werden aangedragen waarom de finale in Rotterdam relatief rustig verliep, is achterliggend natuurlijk wel de volgende vraag te stellen: hoeveel kunnen wij sociaalwetenschappelijk verklaren op basis van één enkelvoudige gebeurtenis ($n=1$). Ook de analyse van dit hoofdstuk geeft natuurlijk niet veel meer dan een mogelijke duiding. Kuilt en alcohol spelen zeker een rol, maar tegelijkertijd, en niet alleen om een nieuwe column van Pam voor te zijn, is het ook aannemelijk dat de aanpassingen in de voorbereidingen na de uit de hand gelopen situatie op 7 mei en het optreden van politie en anderen hebben bijgedragen aan het succesvol verloop (zie hierna).

Een gele kaart van de burgemeester

Op 27 april meldde burgemeester Aboutaleb tijdens een persconferentie dat de huldiging op de Coolingsingel mogelijk niet zou doorgaan als er in de loop van zondag 7 mei op grote schaal rellen zouden uitbreken (in de stad of het stadion). De lokale driehoek hield zich uitdrukkelijk het recht voor om zich dan alsnog te beraden op de vraag of de huldiging wel zou moeten plaatsvinden.¹³ Zondag 7 mei liep het stevig uit de hand en de vraag was natuurlijk of dat repercussies zou hebben. Aboutaleb vond het niet van dien aard dat hij honderdduizend mensen een feestje wilde ontzeggen, omdat 'enkele tientallen' mensen zich misdragen hadden.¹⁴ Het voorbeeld geeft aan hoe lastig het is vooraf een dergelijke uitspraak te doen. Aboutaleb wilde een signaal afgeven dat er voorafgaand aan een eventuele huldiging geen grootschalige rellen in de stad zouden mogen plaatsvinden. Als er dan behoorlijk wat gedoe is (het waren beduidend meer dan enkele tientallen raddraaiers), wordt het lastig. Houd je stand aan je uitspraak? Afgelasten van een huldiging was waarschijnlijk disproportioneel. Daarnaast zou het afgelasten van de huldiging waarschijnlijk tot verwachte, maar ook zeker tot onverwachte problemen hebben geleid, omdat de gemeente en hulpdiensten dan de regie kwijt zouden zijn.

- 13 NOS, 24 april 2017. Voetbal: Aboutaleb stelt voorwaarden aan huldiging Feyenoord. Op 5 november 2018 ontleend aan <https://nos.nl/video/2170366-aboutaleb-stelt-voorwaarden-aan-huldiging-feyenoord.html>.
- 14 RTV Rijnmond, 7 mei 2017. Nieuws: 'Aboutaleb: geen reden om huldiging te schrappen'. Op 5 november 2018 ontleend aan <https://www.rijnmond.nl/nieuws/154697/Aboutaleb-geen-reden-om-huldiging-te-schrappen>.

Gele kaart

Voordat de gele kaart zijn intrede deed (bij het WK in 1970), gaf de scheidsrechter een waarschuwing en schreef hij soms wat op in een boekje. Feitelijk was zondag 7 mei één grote gele kaart. Voor Feyenoord met het ondermaatse spel, maar ook voor de gemeente, de politie en de andere hulpdiensten. Zo moest het dus niet. Deze 'wake-upcall' kwam net op tijd. Het is zonneklaar dat er in de dagen na 7 mei nog de nodige inspanningen zijn gedaan om bij de herkansing beter beslagen ten ijs te komen. De intensiteit van het overleg werd nog eens opgevoerd. Op vele fronten bleek een slechte generale de aanzet voor een goede voorstelling een week later.

Hoewel op 7 mei al een enorm leger aan agenten was ingezet en er al verschillende scenario's en draaiboeken lagen, werd de dagen erna op alle fronten een versterking georganiseerd. Er kwamen bijvoorbeeld voor zowel zondag als voor maandag nog eens drie ME-pelotons bij (van zeven naar tien). Bij elkaar was voor die twee dagen zo veel politie-inzet uit het hele land 'getrokken' dat heel Nederland dat zou merken. Raddraaiers werden opgezocht en aan hen werden gebiedsverboden uitgereikt. De aansturing van de politie en ook de multidisciplinaire afstemming wijzigden. Het centrumgebied werd opgeknipt in vier zones. Op het gebied van drank werd, als aangegeven, een veel strikter verbods- en handhavingsbeleid gevoerd. Er kwam een noodverordening die bezoekers verbood om alcohol bij zich te dragen. Drank en vuurwerk moesten worden ingeleverd. De capaciteit voor de verbindingen (C2000, GSM) werd uitgebreid. Er werden op verschillende locaties (extra) tv-schermen neergezet, om tijdens de wedstrijd de druk op het centrum van de stad te verlichten. Ook buiten het centrumgebied werden activiteiten en feesten georganiseerd om het centrumgebied te ontlasten.

Voor de huldiging werd bijna alles uit de kast gehaald. Naast de klassieke betonblokken werden bijvoorbeeld ook vuilniswagens ingezet als mobiele roadblocks (zodat hulpdiensten desgewenst achter omheiningen konden komen). Het Coolsingelgebied werd volledig gecompartmenteerd en leek daarmee op een stadion. Feyenoord leverde zevenhonderd stewards die werden ingezet als gastheer en beveiligers bij deze compartimenten. Of het bewust was of niet, juist het feit dat in het best gelegen compartiment, pal voor het bordes van het stadhuis, alleen rolstoelers mochten komen, werkte de-escalerend. Evenals

natuurlijk die grote aantallen kinderen die vaak met een ouder richting Coolsingel waren gekomen.

Er werd 'weinig aan het toeval overgelaten'. In de laatste week waren nog enkele extra scenario's uitgewerkt. Ondanks al deze voorbereidingen werd het toch nog even spannend, toen een vrachtauto met wel heel forse snelheid richting de binnenstad reed. Gelukkig werd ook dat probleem tijdig getackeld.

3.4 Afronding

Dit hoofdstuk geeft een indruk van hoe Rotterdam en de regio na zo veel jaar eindelijk weer eens een kampioenschap konden vieren. Het laat vooral zien hoeveel inspanningen politie en anderen zich moesten getroosten om deze serie evenementen in goede banen te leiden. In werkelijkheid kwam er nog veel meer op het bestuur en de diensten af dan hier behandeld. Zo werd er vooraf uitvoerig gediscussieerd of een eventuele huldiging nog wel in de Rotterdamse binnenstad zou kunnen plaatsvinden. Moest de wedstrijd tegen Excelsior niet gewoon naar De Kuip worden verplaatst? Daarnaast ging in de voorafgaande weken 'het dagelijkse leven' ook gewoon door. In het kader van de Tweede Kamerverkiezingen bezocht Geert Wilders (1 maart) Spijkenisse, hetgeen tot een forse politie-inzet van de eenheid Rotterdam noopte. Er was een Palestijns congres en het Turkse referendum; ook die gebeurtenissen vergden inzet en konden onverwacht tot gekke excessen leiden. Hoe kon in deze periode sowieso zo veel politiebijstand georganiseerd worden? De druk op de politie was immers extreem.

Dit alles beschouwend kan niet anders dan geconcludeerd worden dat niet alleen Feyenoord, maar ook de politie en anderen een unieke prestatie leverden. Een aantal personen was enkele maanden met alle voorbereidingen bezig en op de besproken dagen in mei waren vele duizenden politiemensen, hulpverleners en anderen actief. Het kampioenschap van Feyenoord was daarmee ook de grootste politieoperatie van 2017.